

DARASI

ÚJSÁG

különszám

In memoriam

Gyóni Zlinszky János

(Budapest, 1928. március 7. – 2015. június 18.)

születésének

90. évfordulójára

„Akkor az érteni tudók ragyogni fognak, mint a fénylő égbolt,
s akik igazságra tanítottak sokakat, tündékölnék örökökén-öröklés,
miként a csillagok.” (Dán 12,3)

Valaki a HALHATATLANOK

dabasi társaságából

Dr. Zlinszky János, a feledhetetlen emlékü volt alkotmánybíró, jogtudós, egyetemi professzor idén március 7-én lenne 90 éves. Sajnos nem érhetette meg ezt a szép kerek évfordulót, hiszen már három esztendeje, hogy távozott az élők sorából, kitörölhetetlen őrnt hagyott családjá, barátai, diákjai, ismerősei körében és a város életében. Zlinszky professzor úr,

társadalmi pozícióba emelt a kommunista hatalom. Osztályát vesztette, de soha nem deklasszálódott, tekintélyét megtartotta, mert amerre csak járt, mindenhol érezték a belőle áradó hihetetlen lelkiemelő, a lelki-szellemi-morális nagyságot, amely megkülönböztette, felemelte, és sok-sok idő eltelével visszahelyezte az őt megillető helyre.

Nekünk, dabasiaknak erkölcsi kötelessé-

günk megőrizni Zlinszky professzor úr és családjá emlékét. Ennek a belső parancsának engedelmeskedtünk akkor, amikor díszpolgáraink sorába emeltük, vagy amikor viszsaszolgáltattuk az előző rendszerben eltulajdonított családi kúriát. Ápoljuk kegyeleti helyeiket, karban tartjuk a családi kriptát és a sírokat. Utcát neveztünk el róluk, kiadványokban örökítettük meg a Zlinszkyek történetét, a gyóni nagymama alakja köré szövődő gyermekkori emlékeket.

Idén, Zlinszky János professzor úr 90. születésnapján a Dabasi Újság ezen különszámával, ősszel az ő nevéhez kötődő diákonferenciával és a Díszpolgári portrék róla szóló kiadványával emlékezünk meg szeretett és mélyen tisztelt díszpolgárunkról. A város közössége kegyelettel őrizi az emléket.

*Kőszegi Zoltán
polgármester*

A gyóni Zlinszky-kúria

amióta a HALHATATLANOK dabasi társaságába lépett, hiányzik az ünnepeinkből. Hiányzik a hangja, megfontolt, világos, reményt adó beszédei, magas, szikár alakja, nemes arcéle, tekintélyt és alázatot ötvöző egyénisége. Zlinszky Jánossal egy generáció utolsó képviselője távozott közülünk, azoké, akik még ismerték az etikettet, az udvariassági szabályokat, a pontosságot, a türelmet, tudták az igazságot és megélték a 20. századi történelmi események poklát.

A világrendváltás erőszakossága miatt ő és családjá is osztályát vesztette, letaszították sorstársaival együtt a társadalom aljára, de őt mindig megkülönböztette vele született tartása, egyenes gerince, neveltetéséből fakadó tudása azoktól, akiket mindenféle előképzettség nélkül az őt megillető

2013. július 5-én a képviselő-testület visszaszolgáltatta a családnak a hajdanán eltulajdonított kúriát. Kőszegi Zoltán polgármester átadja az épület kulcsát Zlinszky János professzornak

Fotók | Karlik Dóra

Édesanyjával,
Niamesny Margittal

Gondtalan kisgyermekkor

Öccsével, Mihálllyal

Múltról, hazáról, bölcsőhelyről...

AZlinszky család a felvidékről települt Gyónra, ahol gyökeret vert, és maradandó építészeti értékekkel gyarapította a települést, hozzájárult polgárosodásához, a fejlődéséhez, ápolta a hitet és megteremtette azt az értékrendet, amely ma is ott él a gyóniak mindennapjaiban.

Zlinszky János professzor úr elődei mindannyian rendelkeztek azzal az erkölcsi tarással, amely a magyar nemesség jó részét jellemezte, és amely segített nekik a legnehezebb időkben, a megaláztatások korszakában embernek maradni. Bármerre is vetette őket a sors, űzte a hatalom, a morális örökség, az erények eme

tárháza a megmaradást jelentette számukra, és követendő példaként állította őket mások elé.

A professzor urat mindennapi élete, munkája Budapesthez kötötte, de mindig szívesen jött a hívó szóra városunkba, vállalta a felkéréseket, vagy csak a családi sírokat látogatta meg, felidézte a gyermekkor kedves alakjait, a nyári szünetek felhőtlen szabadságát a gyóni nagymama birtokán.

2007-ben sikerült közelebről megismernem a professzor urat, ugyanis kérésére együtt szerkesztettük a Zlinszkyek családtörténetét és a Gyóni nagymamánál

című novelláskötetet, amelyekhez nagyon sok régi iratot, fényképet, adatot tett hozzáférhetővé. Sokat beszélgettünk közös bánati gyökereinkről, mesélt az ősokról, a családtagokról, sokáig elidőzött egy-egy fotográfia felett, felidézte a képen látható személyhez fűződő legendákat. Jó volt hallgatni szépen zengő hangját, kellemes humorral átszótt visszaemlékezéseit, múlt-ról, ősokról, történelemről, közéletéről, hit-ről, hazáról, bölcsőhelyéről alkotott véleményét. Lapunk különszámának anyagai is e témák köré szerveződnek.

Kapui Ágota

APÁMNAK

*Ha kisfiam felnéz rám nagy szemével
Tudom, így néztem én is fel Terád:
És hittem, mindent tudsz és bármit kérünk,
Előtted nincsen semmi lehetetlen,
Melletted nem kell félni semmitől...*

*Ha elnézem az én kis Jánosomat,
Tudom így néztél évreám Te is,:
Hajad sötét volt, mint most az enyéem
Izmos karoddal levegőbe dobtál
És eltervezted, merre repülök,
Ha a nyomodban szárnyat bontok egykor...*

*Eltervezted, hogy mit adsz velem az útra,
Hogy szép legyen és teljes az életem,
A régi házat sok-sok új virággal,
Szép otthont s benne ősi képeket,
Idegen népek s földek kincseit,
Hitet s egy összetartó nagy családot...*

*Aztán az álmot váltotta valóság,
És a valóság más lett mint az álom:
A nagy vihar, amit Te nem vetettél,
Kikelt egy éjjel, az öreg eperfa
Ropogva elhasadt, bol ülni szoktunk,
És nem mehettünk többé már haza...*

*Ha elnézed ma három unokádat,
És látod bennük három gyermeked:
Nem érzed úgy, másképp lett, mint remélted,
És ifjú álmod nem teljesedett?
Most, hogy vetéted már kalászbá szökken,
S amit szemeztél, termést hord az ág,
Ugye úgy érzed, nem csalt meg a sorsod,
És újra vetnél, újra oltanál!?*

*Ha sok veszett is, megmaradt a lényeg,
Szeretet, szépség, otthon és öröm,
Az otthon ép, bár puszta lett a ház
Mít nekünk szántál, minden szent nekünk,
Vésszel dacolva a családja él,
S minden tavasszal hajt új rügyeket...*

*Azt irtam egyszer a mesék lovagja,
S drágább valóság voltál s vagy nekünk –
Ma már tudom, hogy egy nagy érzelemből
Bármit leirunk, apró morzsa csak,
S a szívének mélységének nincs neve...*

*Ha rám nézel, ma is gyermek vagyok,
Nem félek, hogyha foghatom kezéd,
Erő árad a hangodból felém,
S boldog vagyok, ha Nálad lehetek.
Mint gyermek, kérek Tőled még ma is,
Amikor pedig adnom illenek:
Imádkozz értem, hogy kicsi fiamnak
Az lehessenek, mi Te voltál nekem...,*

*Hogy lehessenek, amilyen Te vagy,
Hívó, bizó, szerető emberek,
Az első, aki a nevedet hordja,
A másik, aki Tehozzád hasonlít,
S a pici lány, ki Tőled örökölte
Nevezve néző kedves kék szemét!...*

1961

A két Zlinszky János: apa és fia

HA HÍVNÁLAK

„ne dis pas oui, ne dis pas non,
j'attendrai...”

*Ha hívnálak, mondd, tudnál-e jönni velem?
Együtt haladni mindig kéz a kézben?
Egymás szemében mindent megtalálni?
Boldog jövőre szent reménnyel várni?*

*Sétálni jössz-e harmatos mezőre,
Egy szép tavasz nap kora reggelén?
Köröttünk ezer virág kandi kékje,
Csend lesz és lágy szellő és Te meg én...*

*Akarsz-e állni fényes nyári délben
A tó partján a víz tükrébe nézve?
A mélyből bűvös titkos látomásként
Nevetne vissza múlt s jövő reménye...*

*Akarsz-e mellém ülni zöld mohára
Az erdő mélyén, forró délután:
A rengeteg örök dalát figyelni,
Míg minket néz a sok kis gerlepár...*

*Sétálni jöjj! Közel az őszi alkony,
És rövidülnek majdan a napok!
Gondolsz-e arra, hogy kevés időnk van,
Az elmúlt percek nem pótolhatók...*

*Akarsz-e fészket építeni tavasszal,
Gyümölcsöt érlelni, ha itt a nyár,
S elszállni lassan, őszi lombhulláskor,
Egymás mellett az elmúlás se fáj...!*

Feleségével, Sternegg-Günther Máriával

Gyermekeivel, Jánossal, Máriával és Ferencsel

Hat unoka társaságában, akiknek száma az évek során
15-re gyarapodott

A 11. gyóni generációval – dédunokatábor 2014-ben

ÉLETMOZAIKOK

Koltay András – , volt tanítvány (PPKE JÁK) – In memoriam Zlinszky János című írása alapján

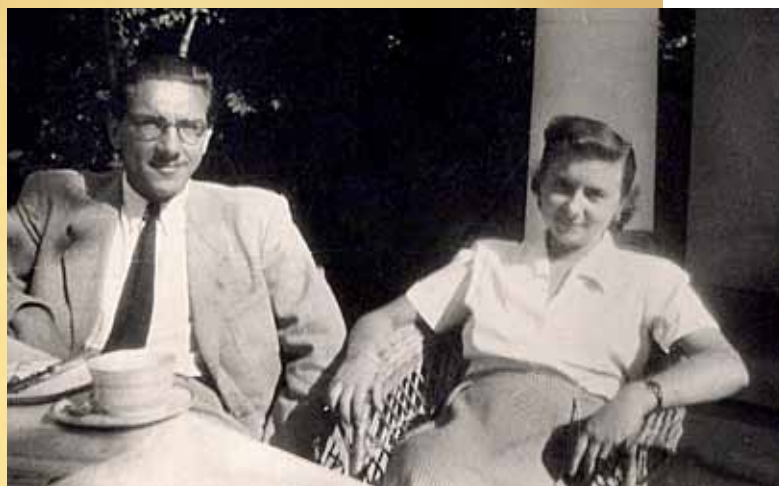
„Zlinszky János igazi, klasszikus jogászdynasztiába született, olyanba, amelybe a mai kor gyermeke már alig ha érkezhethet meg; 1928-ban azonban a történelem viharai még nem zilálták szét egészében a magyar társadalom értelmiségét. Jogászok egészen a 17. századig visszavezethetően megtalálhatók voltak családjában, és távolabbi rokonai közé tartozott Zlinszky Imre (dédapjának unokatestvére), az egyik első nagy modern magánjogász, ítélőtáblai tanácselnök, akadémikus, a magyar magánjog monográfusa.¹ Apai nagyapja – aki még születése előtt meghalt – hívő, cselekvő keresztény, Prohászka Ottokár barátja, ügyvéd, a Katolikus Népszövetség és a Katolikus Néppárt alapító tagja. Anyai nagyapja szintén ügyvéd, bánáti származású, Tisza István Munkapártjának lippai képviselője, aki Trianon miatt, 1920-ban költözött fel kényszerűségből Budapestre. 1951-ig volt gyakorló ügyvéd, és a Rákosi-kor tombolása közepette természetesen fel sem merülhetett, hogy praxisát leszármazói vegyék át.”

¹ *Zlinszky Imre: A magyar magánjog mai érvényében.* Budapest, Franklin-társulat, 1880.

O'sváth Magdolna, Zlinszky János és Gábor, O'sváth Erzsébet, középen az anyai nagyapja, Niamesny Mihály

„Első jogászéveim alatt ismertem meg azokat a tanárait, akik apám és nagyapám mellett jogász hivatásom képét megformázták. Marton Géza, a római jog professzora mindenelelőtt, mellette Nizsalovszky Endre, Szász István és Beck Salamon, a civiljogászok, Baranyai Jusztin és Eckhart Ferenc voltak rám legnagyobb hatással.” Első év végén szinte mindegyik nagy professor felajánlotta neki, hogy demonstrátorként dolgozzon a tanszékén; Marton Géza hívását fogadta el. Legfontosabb feladata a római jogi tanszéki könyvtár kezelése, emellett tanulókört szervezett, ahol az érdeklődő diákok a tanrenden felül is foglalkoztak a római joggal. (Több, később a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi karának megszervezésében részt vett professor is részt vett fiatal joghallgatóként ezeken a találkozásokon.) A politikai helyzet azonban egyre nehezebb lett: „...egy jóindulatú tanulókori titkárom mondta, eredményeimet látva: »hagyd ott családodat és gyere a Népi Kollégiumba, akkor pár év alatt professor lehetsz!« Inkább várok egy kicsit, válaszoltam, de leintett: »ne hidd, nincs félút. Ha nem állsz közénk, ki fognak nyírni. A családodat tönkreteszik, amint az újjáépítésen túl vagyunk!« Nem hittem. Nem értettem édesapámat, aki egyszer csendesen azt mondta:

Zlinszky János unokatestvéreivel

»nehezebb lesz visszamenni a katakombákba, mint volt egykor kijönni onnét.«” 1951-ben, a negyedik év végén egy koncepció eljárás végén – az Oktatásügyi Minisztérium határozatával – kizárták az egyetemről (egyúttal az ország összes egyeteméről), és családjával együtt egy Bihar megyei kis faluba telepítették ki.”

(Koltay András)

„1956 nyarán visszaköltözhetek Budapest környékére. Művészettörténész feleségével ekkor házasodnak össze. (...) A sors fintoraként – professorjai közbenjárására – éppen 1956 októberében engedélyezték neki tanulmányi befejezését, amellyel értelemszerűen akkor nem tudott élni, majd végül 1957 februárjában vizsgázott le, így jogi doktorrá avatták.” (Koltay András)

„Az egyetemi katedra iránti vágyának beteljesüléséhez 1982-ben került közel, amikor (...) a miskolci egyetem frissen alakult jogi karára hívták római jogot oktatni. Ügyvédi pályáját feladva ment Miskolcra, 54 éves fejjel, adjunktusként a tanszékre.” (Koltay András) Második kandidátusi dolgozatának elfogadása után docenssé nevezték ki. „A következő évben már intézetvezető, a jogtörténeti, római jogi és jogelméleti oktatás irányítója a karon. A korábban meglehetősen elhanyagolt, alacsony óraszámú tanított római jog oktatását méltó rangjára emelte, megnövelt óraszámúval, újonnan bevezetett szigorlati vizsgával, színes választható órák meghirdetésével, sokszor a késő estébe hajló szemináriumokkal az egyetemi kampuszon.”

(Koltay András)

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemi jogi karának megszervezése Zlinszky János professor életének egyik főműve. „A katolikus egyetem akkor már bölcsész- és hittudományi karral működött, kézenfekvő volt a jogi kar megszervezésének szándéka is. Ugyan sokan és sokszor hívták Zlinszky Jánost „alapítónak”, ő mindig következetesen elhárította ezt a titulust. A katolikus jogi kar előbb-utóbb, valamilyen módon talán nélküle is létrejött volna; de nem ilyen gyorsan, és talán nem ilyen minőségben.” (Koltay András)

A katedránál, tanítás közben

„1989 nyarát így Olaszországban töltötte, Pisában és Firenzében, ahol a piarista rend vendégként nagydoktori disszertációján dolgozott éppen, amikor Sólyom László telefonhívása utolérte, aki aziránt érdeklődött, hogy vállalná-e az egyik ellenzéki alkotmánybírónak való jelölését (ekkor még, az első szabad választások előtt az állampárt kormányzott). Zlinszky visszakérdezett, miszerint olyan alkotmány lesz-e az, amit ő, mint alkotmánybíró nyugodt szívvel védelmezni tud?

Sólyom e tekintetben megnyugtatta. A másik kérdés az volt, hogy taníthat-e az alkotmánybírói munka mellett továbbra is, amire szintén kedvező választ kapott. 1989 novemberében választották meg, 1990 és 1998 között kilenc évig volt alkotmánybíró. A testületben meggyőződése szerint képviselte a számára legfontosabbnak tartott értékeket, amelyről számos általa írt többségi, külön- és párhuzamos vélemény tanúskodik.” (Koltay András)

„A tanár és egyetemsszervező Zlinszky János másik fontos példamutatása, hátrahagyott öröksége az általa megélt keresztény közéletiség. A jogászi hivatás ma nem büszkélkedhet azzal a fennköltéssel, amely korábban kiemelte képviselőit a társadalomból: az ethosz jórészt odalett. Hogy e fejlemény mégsem visszavonhatatlan, Zlinszky Jánosnak is köszönhető, aki sokak hitét tartotta ébren, és még többekét ébresztette fel abban, hogy a társadalomért felelősséget vállaló, a közéletben aktívan szereplő, de soha nem a maga hasznát kereső, a jót és az igazságot mindenekfelett tisztelő jogász mégsem pusztán irodalmi fikció, nem holmi hagyományos álmodozás terméke. Sokan köszönhetjük neki, hogy erre a pályára léptünk, ezen a pályán maradtunk. Személyes példájával mutatta meg generációknak azt, hogy bizony létezhet másik út, nem szükségszerű a tömegbe való beolvadás – sem a diktatúrában, sem az egyéni arculatot hasonlóképp ellentmondás nélkül feloldó, a szabadságot csak ígérő, de ajándékba nem adó új világban. A Pázmányon Zlinszky János önálló tantárggyá emelte a keresztény erkölcs és a jogászi etika egymásra hatásának bemutatását; a témából tankönyvet írt. (...) (Koltay András)

„Zlinszky János élete mindannyiunk számára példát mutat. Korszakos személyiség volt, akinek sorsán keresztül a huszadik század teljes magyar történelmét is megláthatjuk, amely azonban, a szokásosan emlegetett „magyar sors”-tól eltérően szívderítő, és reménykedésre ad okot. Egy katolikus, nemesi jogászdinasztia tagjaként szerzett európai műveltséget, hogy aztán fiatal egyetemistaként tapasztalja meg a diktatúra kegyetlenségét (...). Mondhatnók, ő valóban megélt a magyar huszadik századot, mi több, a következő elejét is – és élete kiteljesedett élet volt, példájából, lelkierejéből, emberiségéből sokat tanulhatunk.” (Koltay András)

Utolsó dabasi látogatása, 2013. október 23-án

PIARISTA DIÁK VOLTAM

1946-ban kitüntetéssel végzett a piarista gimnáziumban, majd – talán szerzetes tanárai példájának hatására – fontolóra vette a papi pályát, de mégis inkább az orvosi egyetemre iratkozott be, apja tanácsára, aki attól tartott, az új rendszer nem fog kedvezni a jogászoknak. Igaza volt, de fiából ennek ellenére joghallgató lett, miután egy év elteltével rájött, az orvosi pálya nem neki való. 1947-ben tehát az akkor még át nem nevezett Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karán kezdte meg tanulmányait.

A Vigília felvetette a kérdést, mi az, amit piarista diákkoromból máig hordozok, milyenek az emlékeim és milyen hosszúra nyúlnak a szálak, amelyek a rajtam és utánam következő két generáción visszagombolyítva családunkat több nemzedéken át a belváros közepén álló Piarista Gimnáziumhoz kötötték. Nem könnyű a válasz, kapásból annyi gombolyítható szál akad a visszatekintő kezébe, hogy már csak egymás miatt sem rendezhetők könnyen sorba.

A családom és a piarista iskolák nagyjából azonos időben, a 18. század elején költöztek be Magyarországra és ettől kezdve következetesen helyt fognak, munkálkodnak a város, a megye, az ország kulturális arculatán. Bizonyosra vehető, hogy Zlinszky János alispánnak, aki 1767-ig volt Pest megye alispánja és a Kis Lipót (azaz Váci) utcában lakott Pesten, két fia ugyancsak ebbe az iskolába járt – a harmadikról tudjuk, hogy a váci ferencesekhez íratatta be, még az előtt, hogy Pesten házat vett volna.

Egészen biztos, hogy ennek során a piarista iskolát látogató nemzedékek sok értéket vettek fel, a kegyes lelkiületet és irodalmi műveltséget sugárzó falak között. Az iskola nyitott volt a világra. Egyúttal toleráns is a többvallású országban, ezért aztán könnyebben befogadták szellemiségét akár a lutheránus felvidéki városok, akár még a „nyakas kálvinista” Debrecen is. Azt nézték, ami összeköt, ami értéket teremt, vagy ami értéként megtartandó a hosszú ideig háborúk színterét képező ország kulturális kincseiből.

Az első iskolájuk a kis pesti városközpont közepén helyezkedett el, a Belvárosi temp-

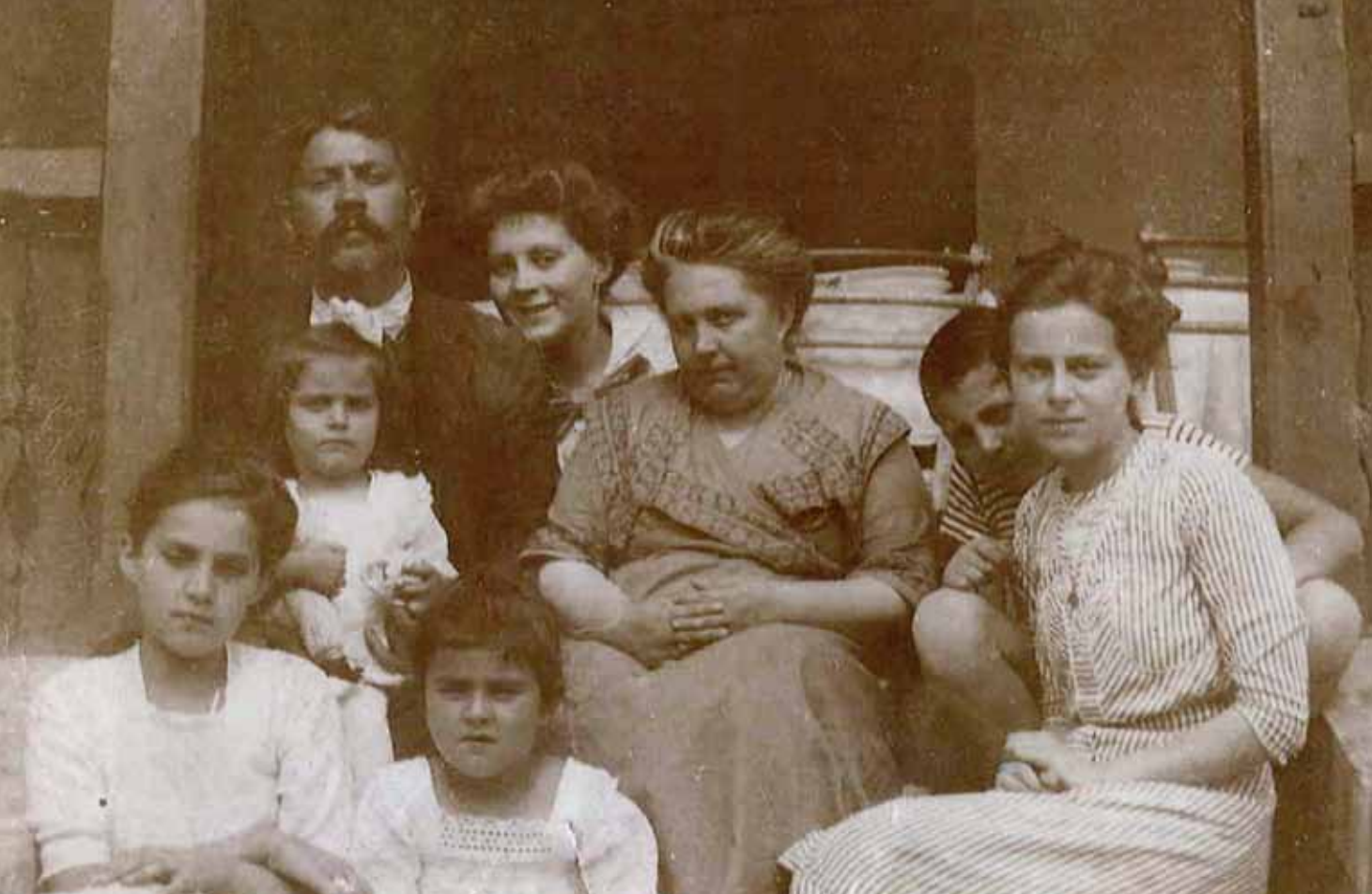
lom, a Városháza és a Megyeháza előkelő társaságában. Pest megyében meggyökeresedett családunknak a 18. században az Új Lipót utcában, a mai Váci utcában volt háza. Később, amikor ez a ház eladásra került és helyette a család Gyónon kúriát épített, a család hivatalos tagjai sorozatban a központi főszolgabíró megyeházai hivatali lakását használták pesti tartózkodáskor. Mindezen helyek az országos események, a megyei közélet központjában feküdtek és az innét, a Piarista Gimnáziumba járó őseim közvetlen közelből élték meg a „kalapos király” elleni rezisztenciát, a reformkor bontakozó nemzeti kultúrájának lassú kiépítését. 1848 tavaszán a Piarista gimnázium padjain egyszerre öt Zlinszky fiú ült, unokatestvérek, akiket vidéken gazdálkodó szülei, a Pesten szolgálati lakással rendelkező testvér gondjaira bíztak a tanév folyamán. Közvetlen élményként tapasztalták meg ezek a nemzedékek a Nemzeti Múzeum keletkezését, a Vígadó létrejöttét, a Lánchíd előmunkálatait, a Tudományos Akadémia létrehozását. Ketten az iskolát befejezve, ketten abból elszökve álltak be a honvédek sorába, mikor „Kossuth Lajos azt üzenté, hogy elfogyott a regimentje”. A piarista atyák élen jártak a magyar hazafiság képviselőiben, nem egy közülük keresztel kezében rohamozott a honvédek soraiban.

Amikor az abszolutizmus tanügyi reformjai megkísérelték a tanuló ifjúság elnémetesítését, következetes harcosai voltak a hazai nyelv művelésének és a hazai klasszikus és népi műveltség ápolásának.

Minden eszközzel csöpögtették diákjaik szívébe és eszmevilágába a haza iránti elkötelezett munkálkodás gondolatát, de a haza növeléséhez szükséges elvek, erkölcsi értékek és a következetes munkából megszerzendő tisztaság jótét és kulturált életforma iránti igényt is. Nemzedékről nemzedékre adódtak ezek tovább.

Az átadás-átvétel nem volt mindig könnyű. Szinte nemzedékenként következett be olyan romlás, amelyben a várakból kőhalomok, a kedv s örömből halál és siralom volt a föltörékvő nemzedék első megtapasztalása. A kegyes atyáknak köszönhető, hogy e hányatott, ellenséges, egymásnak csapódó áramlatok között is kiegyensúlyozott mértékletességet, el nem fogyó reményt és következetes harckészséget tudtak a fiatal nemzedékek az egyes iskolákból a kegyetlen élet viszonyai közé kivinni.

Magam tapasztalatából tudom, hogy tanulmányaink komoly színvonala ellenére bizonyos derűs életszemlélettel jártuk évről évre a tudomány útját. Nil desperandum volt az egyik kedvelt jelszó, amire tanítottak. Per aspera ad astra volt a másik, és noha mindkettő bizonyos keménységet, férfias kiállást sugallt, idős napjainkra átfordultak a meminsse juabit édesbús gondolatkörébe. Ezzel az érzéssel tekintek vissza azokra az évfolyamokra, amelyek során mint diák, mint apa, mint nagypapa, közvetlen kapcsolatot tartottam a régi iskolával és ezekből az emlékekből táplálkozva iparkodom sok barátommal, volt iskolatárssal azt a békét és bizalmat sugárzó szellemet továbbadni, amit annak idején útravalóul kaptunk.

A gyóni nagymama, Zlinszky Fanni, férje és gyermekei társaságában

A KOCSI

Nyáron Nagymama Gyónon lakott. A falu széles főutcája egyenesen nekivitt az előkert vaskapujának. A gyerekek a kapu mögül sokszor lesték, nem jön-e lovaskocsi ismerősökkel a ház felé. Azon a hosszú úton jött a kocsi a vasútállomásról, és hozta szombaton este a városból érkező papákat, ők hét közben dolgoztak, míg a mamák és a gyerekek a nagymamánál nyaraltak. A kocsit két pej ló húzta, a bakon András kocsis ült. Ha nem volt sok utas, a gyerekek közül is kimehettek néhányan a kocsin az állomásra. Ez mindig nagy öröm volt. Ketten felülhettek András bácsi mellé a bakra, a többiek a hátsó kényelmes bőrülésen terpeszkedtek. Aki a bakon ült, még a gyeplőt is foghatta. A lovaknak csípős izzadságszaguk volt, ez keveredett a lábuk felverte porral, meg a szerszám és a hintó kocsikenőcs-szagával. Onnét a bakról mindent jobban lehetett látni. Átláttak a kerítéseken, át a lassabban ballagó szekerek oldalán, s mikor kiérték a faluból, bepillanthattak a földekre, a nádasra meg a szőlőtövek közé. Néha egy-egy nyuszit is meg lehetett pillantani, a kocsitól nem féltek a tapsifülek.

A kocsi megállt az alsódbasi állomásnál. A lovak a zablát harapták, farkukkal csapkodva hajtották a legyeket. A gyerekek beszaladtak a sínek mellé és az akácfák árnyékában lesték, mikor tűnik fel a kanyarban a mozdony. Jött, füstölögve, szuszogva, pöfögve a homokbuckák között és hosszan sípolt az állomás előtt. Aztán csikorogtak a fékek és megállt a vonat. A második osztályú kocsi-

ből Loli bácsi, Pali bácsi és Sicc papa szálltak ki. Kézitáskáikat felrakták a hintó hátuljára és nevetve üdvözölték a nyakukba ugró gyerekeket. Visszafelé aztán szorosabb volt hátul a hely. A kis ülést is le kellett hajtani, s hárman is szorongtak rajta, szemben a papákkal. Izgatottan mesélték, milyen jókat játszanak Nagymamánál és milyen terveik vannak vasárnapra.

„Képzeljétek, nagy homokvár épül a tónál! És a nagy jegenyefán a fészekben felálltak a kis gólyák! És uzsonnára ribizli fagyalt lesz ám! És simára hengereltük a tenispályát! És szabad lesz a rétre kimenni szénát hordani a szekérrrel!”

„Látom, jól érzitek magatokat Nagymamánál” – nevetett Loli bácsi.

Megjelent A gyóni nagymamánál című kötetben, 2008-ban

A média felkérésére írt „Jó reggelt” című elmélkedéseiben Zlinszky János mindig egy-egy erkölcsi téziséből indul ki, ez az alapgondolatuk azoknak az irodalmi „szösszenetnek”, amelyekkel útnak indítja embertársait, családját, gyermekeit... Mindenkit, akinek szüksége van útbaigazításra a reggelek zűrzavarában, letisztult, higgadt, építő jellegű gondolatokra, amelyek segítenek méltóképpen megélni az aznapot.

JÓ REGGELT!

Remélem, jól aludtak, kipihentek, kiegyensúlyozottak mindnyájan. Remélem, otthonról indulnak, különböző céllal, minél többen. Remélem, otthon az otthonuk: meleg fészek, rendezett hajlék, féltve óvott, kedvvel csinosított. Hozzátartoznék ez az alkotmányban hangsúlyozott emberi méltóság előfeltételeihez. Magánszféránk, magán-auto-nómiánk, egyéni létünk kerete.

Legtöbben elhagyjuk otthonunkat hosszabb-rövidebb időre a nap folyamán. Sokszor hagyjuk el – fájó szívvel, vagy vállalkozó kedvvel – életünk folyamán. Ha elhagytuk, érzékeljük a különbséget az óvott, rendezett, tiszta fészek és a legalábbis rideg, semleges, sokszor visszataszító külvilág között. Ahogy Schiller mondta: „ki kell mennünk az ellenséges életbe, ott kell hatnunk, törekednünk,

szerencsénket megkeresnünk!” Pedig szép a világ, otthonunkon kívül is. Csak meg kell látni szépségeit, hisz azokat – Petőfi szavával – „mint a szemérmes lány arcát, sűrű fátyol fedi. Jó ismerősei, barátai előtt leveti fátyolát, s elbámul a szem, mert tündérkisasszonyt lát!” Miért, hogy a minket övező környezet mindennapi szépségét alig látjuk? Ha egyszer-egyszer idegennek mutatjuk városunkat, vidékünket, az ő szemén keresztül rádöbbenhetünk, mennyi szépség rejlik a megszokott képben. Tudatosítsuk magunkban: szép a világ, érdemes arra, hogy néha megálljunk, ráfeledkezzünk, magunkba szívjuk esztétikáját.

Mi budapestiek a világ egyik legszebb városában élünk. Számos csodás látkép tárul elénk, mikor munkás útjainkat járjuk. Szépül is a városunk fokról fokra. Akik lát-

tuk romosan, lerombolva, megalázva, örülünk tudatosan annak, ahogy kibontakozik a nagy folyó két oldalán. De nem csak Budapestnek van varázsa. Petőfi hazánkat Isten kalapján bokrétának látta! Tudjuk így látni mi is! Nem kell idegenbe menni szépségért, élményért: ott tárul ki előttünk az utcán.

Persze, sajnos, van, ami rontja az esztétikai élvezetet. „A városban por, bűz, német szó, piszok” – állapította meg szomorú szívvel Arany János. Ha a német szót angol feliratok sokasága is váltotta fel, por, bűz és piszok bizony mai nap is akad bőven.

Úgy mondjuk, hazánk ez a föld – és a haza az otthon tágabb fogalma. Miért, hogy otthonunkat óvjuk, rendben tartjuk, szépítjük – hazánkat, városunkat piszkítjuk, romboljuk? Eldobott cigaretta, eldobott csomagoló anyag, ételmaradék teszi a környezetünket tisztítóvá. Kutypiszok fenyegeti a lába elé nem néző, városképet csodáló járókelőt. Művészek mondott ösztönüket közel-lenesen kiélők firkálják, mocskolják össze a tisztára meszelt, újonnan festett falakat!

Otthonunk a város is, otthonunk a haza is! Tartsuk úgy, hogy ne szeméttelünk legyen, hanem óvott, tudatosan védett környezetünk. Induljunk reggel négy falunk közül azzal a jó feltétellel, hogy vigyázzuk, óvjuk a közterületet is! Ne rossz példát adjunk ebben. A jó példa is ragadós, ha talán lassabban is: abban járunk élen! Akkor nem lesz a világunk ellenséges, hanem barátságos, otthonos...

A Zlinszky szülők és gyermekeik: János, Mária és Ferenc

HÉTKÖZNAPI KERESZTÉNYSÉG

Zlinszky János hitbéli tanításai felemelőek és közérthetőek egyszerre. Mindig olyan bibliai igazságot tartalmaznak, amelynek erkölcsi parancsa örök érvényű, általános, és mindenkire vonatkozik. Karácsony közeledtével a feltétel nélküli szeretet, az önvizsgálat, és az önzetlenség fogalmáról elmélkedik az alábbi sorok írója.

Nem szeretem a szomszédot – mondta nemrég valaki, amikor a lépcsőházban, a kis kápolna előtt mise után összefutottunk. A modorát, a stílusát, hogy akkor kopácsol, mikor szundikálnék, hogy figyelj, mi is történik nálunk. Igazában nincs vele különösebb baj, rendesen köszön, ha kérünk valamit, nyújtja, de nem rokonszenves.

Nem szeretem a kollégát – hallom gyakran a Pázmány egyetemen. Mert nagyképű, mert sikeres, mert gyakran van ellenvéleménye, mert magyarul kell neki, mit is akarok, és a tanrend összeállítása során ő vitte el az időpontot, amit én szerettem volna. Igazában nincs vele komoly baj, meggyőződéssel szolgálja a közös ügyet, csak értetlen, csak keresztezi a magam útjait, sokszor nyilván akaratlan.

Hogy állunk az Ószövetség főparancsával, a másodikkal? Hogy állunk az apostol intelmével „Fiacskáim, szeressétek egymást”? A népek apostolának realitásabban megfogalmazott kívánalmával: „Viseljétek el egymást!”? Vagy Krisztus magasztos hagyatékával: „Úgy szeressétek egymást, ahogy én szeretlek Titeket!”? Meg lehet ismerni minket a hétköznapok világában arról, hogy „szeretjük egymást”?

A más urat szolgálók, a dollár bálványozói, a hatalom megszállottjai, az érdekek szövetségébe tömörültek talán szintén nem „szeretik” egymást, de szeretik magukat annyira, belátják érdekeiket annyira, hogy félreteszik önös és kicsinyes ellentéteiket. Nem rokonszenv és ellenszenv, hanem érdek és ellenérdek irányítja őket. Legyünk büszkéek arra, hogy mi nem vagyunk ilyen földhöz ragadottak? Mi képesek vagyunk

mellékes okokból csúnyán nézni arra, aki természetes szövetségeseünk, együttműködést megtagadni azért, mert nem úgy közelednek hozzánk, ahogy elvárjuk?

Mi, keresztények, ilyen „önzetlenek” vagyunk. Nem a lényegét nézzük, nem az ügyet nézzük, nem a valódi érdekeinket tesszük mérlegre, hanem hiúságunk, kicsinyességünk, türelmetlenségünk révén megoszlás van közöttünk. A rendszerváltás óta jellemző ránk, hogy nem tudunk szót érteni, nem tudunk egymás mögé felsorakozni. Nem lehet rólunk csoportképet készíteni, mert csak premier plan-ban szeretünk mutatkozni. Ezért természetesen a többiek, a nemszeretem felebarátok a hibásak, hiszen ha „mögénk állnának”, egyből megvalósulna az egység... Nem a saját valódi érdekünk vezet, elsősorban az örök élet útján, másrészt az Isten országa földi útján. Nagyvonalún taposunk a magunk, a többiek, a haza valódi érdekeit, vélt sérel-

meinket hánytorgatva, magunk okozta sebeket nyalogatva.

Annyi türelmet a másíknak, amennyire magunk is igényt tartunk – ez az alapszabály, az ószövetség normája, a „szeresd, mint tenmagadat” mércéje. Mintha ezt meg kellett volna haladnunk: aki nagyobb akar lenni, szolgáljon! Ne a címeiket és rangokat keressétek! Oldódjatok fel a megízécsítendő közegben, úgy, hogy ne is lehessen észrevenni jelenléteket másról, mint arról, hogy jó ízű lesz a közeg, amelyben feloldódtok! Fényt sugározzatok a többieknek, ne tükörfalak közt csodáljátok kisugárzástokat, amint rátok vetődik vissza! Ezek az Újszövetség, a kereszténység elvei.

Tartsunk Karácsony előtt lelkiismeretvizsgálatot: szeretjük egymást legalább annyira, hogy el tudjuk egymást viselni? Ha nem, minket is zavarni fog a váratlan beállító otthont kereső család, az üdvösséget hozó Kisded...

A Zlinszky család Gyóron, a nagy eperfa alatt

LEGFÉNYESEBB KARÁCSONYOM

(Kunmadaras, 1951)

Hideg volt 1951. december 24-én, a széljárta kunmadarasi repülőtéren. Kora reggeltől folyt az építőmunka, átfázott a két század munkaszolgálatos katona, akik most, a déli „fajront” után, rendbe szedett szereléssel sorakoztak a barakkok előtt. Izgatottan, reménykedve. Az egyik század csupa tartalékos, nagyrészt családos ember, a másik épp hogy iskolás koron túljutott fiatal. Közöttük ketten Mihály öcsémel, ő az újonc, én a tartalékos században.

Ha rend lesz, barakkban, ruházatban, sorakozáskor kihirdetik, kik mehetnek haza karácsonyra, szabadságra, eltávozásra. Így ígérték tisztjeink.

Fűtött bennünket is a remény... Vágyódtunk a június óta egyik napról másikra családi otthonunkká vált zsáki földes kamrába, szüleinkhez, öcsénkhez, akiket szeptember eleje óta nem láttunk.

A reményt hamar leforrázták. Gunyoros szadista altisztek, vigyorogva közölték, hogy az ilyen söpredék örüljön, hogy él, szó sincs semmiféle szabadságról! Még egy nap eltávozásról sem! Lelépni a körletbe! Szeptember óta vártuk ezt az alkalmat! Azóta hitegettek, azóta zsaroltak velem. Most, íme: semmi. Fásultság, káromkodás, szitkok köröttünk. Reménytelen némaság, visszanyelt könnyek. Hány helyen várnak ma gyerekre, apára, társra, szorongó kétségessé készüllettel. Hiába...

Egymásra néztünk az öcsémel, ő az újonc, én az „öreg” csapatban. Sok-sok meleg, bensőséges, szép karácsony emléket hordoztuk magunkban. Kisgyermekkorunk mennyezetig érő gyönyörű fát az Erkel utcai szalonban, kincsekkel körítve. Amikor bezárult advent végén a szalon ajtaja, mi is visszahúzódtunk szobánkba, és évről évre növekvő tehetséggel, igyekezettel készítettük a magunk ajándékait szeretteinknek. Kis rajzokat, írásokat. Majd betanult verseket, kis színdarabokat. „Mert jobb adni, mint kapni”.

Eszünkbe jutott 1942 karácsonya. Mikor rendületlen reméltük, hogy hazakerül Édesapánk a frontról, Szentestére. És íme, megjött, délután! (Akkor még nem tudtuk, hogy ezzel a szabadsággal menekült meg a nagy doni áttörés borzalmából). Aztán 1944, amikor a lesötétített ablakok mögött, a harctérre vált városban, a pincéből lopakodtunk fel a lakásba, meggyújtani a remény gyertyáit, megköszönni, hogy együtt lehetünk! 1945, amikor Teri nénémék is nálunk laktak, mert megsemmisült az otthonuk, és nagyszüleink, rokonok; együtt szorosabban húzódtunk össze a kis fa alatt – és mi, kamasz fiúk öten örömmel fedeztük fel a mindegyikünknek elkészített kis cipőt, a karácsonyi ajándékot! 1946, amikor unokatestvéreinkkel az egész rokonság öröme adtuk elő tréfás darabomat a Mikulás budapesti karácsonyi beszerző útvjáról. Meg az a sok-sok alkalom, amikor a magunk hagyományain elindulva szerveztünk osztályban, cserkészcsapatban, egyetemi tanuló körben tartalmas, bensőséges karácsonyt!

Most mindennek vége, és még a családi kör sem lesz teljes, gondoltuk. De tudtuk, nem a külső a lényeg. Még csak nem is az otthon. A pusztában, konyhóban, jászolban született a Karácsony: az öröm, a dicsőség Istennek és a Béke a jó szándékú embereknek. És elhatároztuk: ha így adódott, továbbadunk valamit a mi ünnepeink fényéből, melegéből: hogy ne fázzék a Szent Estén az a sok szív köröttünk a hidegben.

Leültem, egy sarokba: ünnepi gondolatokat versbe szedni. Mihály körbe járt, szerzett egy száraz ördögszekeret fa helyett, rápró gyertyavéget. Aztán kihirdette, ter-

Zlinszky János és öccse, Mihály közös katonaképe

jesztette, szájról szájra adatta, hogy napnyugta után az „öreg” barakkjában karácsonyt ünneplünk. Csak azért! Minden nélkül! A lényeggel, a Megváltó születésébe vetett hittel. Egymás iránti szeretettel. Dicsőséget énekelve a Ma születettnek, békességgel véve körül Őt ott, ahol csak a születését jelző csillag világít, bennünk.

Összejöttünk. Ha valakinek volt egy-egy jobb falatja, hozta. Aki tudott új éneket, mondta. Elmondtuk, fejből, a Pásztorok szent Lukács-megírta evangéliumát. Mihály felolvasta kis versemet – nem volt mestermű, de soha írással sem azelőtt, sem azóta olyan hatást el nem értem, olyan örömet nem okoztam.

*Az est sötét. Sűrű köd ül a földön.
Nincs holdvilág, nincs csillagfény sehol.
A nagy hidegben megfagyott a bánat.
Kopár pusztákon a szél sem dalol.*

*Karácsony este – dermedt, néma, csendes...
Nincs igaz öröm szívünk rejtekén.
Halottat őriz. Megölték reményünk:
Otthon lenni Karácsony éjjelén!*

*Karácsony este. Valahol az éjben
Fenyőék ágán ezernyi gyertya ég.
Félszékben sok család, hiába, várja,
A mi fiunk? Mért nem jön haza még?*

*A mi apánk, a mi férjünk ma hol van?
A csend nem szól. Az éjszaka rideg.
Nem vidámítja csilingelő angyal
Karácsony este a honvédeket.*

*De – hallga, hallga, szent karácsony estén
Felcsendülnek a régi énekek,
Hirdetve mindnyájunknak:
Békességet földön a jó szándékú embernek!*

*Kiknek lelkén ma este úr a bánat,
Kik fölött sötét az idegen ég,
Tétektől távol, e szent estén
Költöztek szívetekbe békesség!*

*A vigasztalan sötét éjszakában
Hozzátok szól az angyalok szava:
Gyertya nélküli éjtekre fénylőn
Világít Betlehemnek csillaga!*

*Oldódjék fel szívetekben a bánat!
Ha sírtatok, most örvendeztetek!
Hisz tudjátok már, hogy Vigasztalótok,
Megváltótok ez éjjel született!*

„A vigasztalan sötét éjszakában hozzátok szól az angyalok szava.

Gyertya nélküli éjtekre fénylőn világít Betlehemnek csillaga” – ismételték, és néhány száz, otthonából kiszakított, megalázott, kigúnyolt MUSZ-os megbékélten tért végül nyugovóra a hideg barakkok kemény fekhelyein. Mi, fivérek, meg egymásra néztünk, és azt éreztük: Lám, okkal vett ki otthonunkból ma estére Jézuska minket, hogy abból, amit évek során gyűjtöttünk karácsonyi kegyelmet, most adhasunk azoknak, akik szomorúak. És boldog karácsonyunk volt...

DABAS, 2010. MÁRCIUS 15.

Zlinszky professzor mindig komolyan vette díszpolgári kötelességeit, jelen volt nemzeti ünnepeinken és feledhetetlen beszédeiben rávilágított múlt és jelen összefüggéseire.

Szeretve tisztelt dabasi polgártársaim!

Nemzeti ünnepünk, március 15-e, sajátosan az ifjúság, a fiatalos lendület, az akadályt nem ismerő derűlátás, a tavasz hangulatát idézi. Sajátos ellentmondás, ha ismét az élete alkonyához közelgő öreg polgártársakat tiszteltek meg azzal, hogy meghallgatjátok néhány ünnepi gondolatát.

Hangulatom ma nem is cseng össze az ünnepével: inkább a nagybőjti zsoldár szava határozza meg. A mélységekből kiáltok Hozzád Uram! Hallgass végre esedezésünkre, ébreszd öntudatra elbizonytalanodott népedet! A háború vége óta eltelt hatvanöt év békéjének gyümölcse hol van e békétlenség-től szenvedő országban? Öntudatra ébredésünk forradalmának késő gyümölcse hol van, hol a nemzeti egység egyszer – pillanatra megmutatkozott – szép kötéléke? A húsz éve megnyílt szabadság, alkotmányosság, jogállamiság hová veszett el a piac önző és pénzéhes, mindent áruvá silányító üzletei között? Hová lett a munka becsülete, a föld szeretete, a társadalmat átható közösségi szemlélet, három nemzedék folyamatosan hirdetett értékrendje? Ha mindezt végiggondolom, nem Petőfi lelkesedése, még nem is Arany János érett öntudata szól meg bennem, inkább Vörösmarty keserű meglátása:

Az emberfaj sárkányfog-vetemény! Nincsen remény! Nincsen remény!

És mégis, mégis, fáradozni kell! És mégis, mégis, remélni kell! A nagybőjtre Húsvét következik, a halálra feltámadás, a fagyra tavaszi meleg! Álljunk be a pesti polgárok esernyős soraiba, és menjünk szembe a hatalommal, az ágyúkkal, az önzéssel, pénzzel, hazugsággal! Szembe, együtt, ha látszólag reménytelen is!

Két éve ünnepeltük 48 hősei közül Deák Ferenc évfordulóját. Idézzük fel tanítását: Hazudni nem szabad! Az igazság tesz szabaddá bennünket. Nézzünk szembe az igazsággal, ha fáj is, ha riaszt is, mert nincs más kiút a mélységből, mint a jog, igazság és rend útja!

Az idén is évfordulót ünnepelünk. Polgári vértelen forradalmunk nagy vezére 150 éve halt meg: Széchenyi-év köszöntött ránk!

Mit olvasunk róla: Bizton, ezer bajunk közt megtalálta azt, ami fő s mindent befoglaló! S miután megtalálta, nem nézte, ki áll mellé, milyen a támogatottsága, - míg kette a bölcs, hátrált a tevékeny, bűjt az önérdék, fitymált a negéd – ő megjelenve, mint új fény az égen, meggyújtja az oltár szövétnekét – és ég az Oltár! –

Fotó | Karfik Dóra

Egy ember jött és megváltozott a világ. Mert a többi felismerte, hogy van mihez bízhatnunk a jelenben. Lett új idő, reményben gazdag, tettben szapora! Nézd az erőt - mond Arany János -, hatása mily tömördek - de ne imádj: a munka emberé - szellem s anyag, honszeretet s önérdék Mily biztosan lejt a közjő felé!

A munka emberé, barátaim. A munka, ismét, nekünk maradt, miközben gyümölcsét ügyeskedők hada előre besöpörte. De nincs választásunk: itt élünk, halnunk kell. És bízunk, ha felvállaljuk, ismét előlről kezdve, a munkát, megkapjuk rá az áldást is.

Petőfi szava ma nem halni hív bennünket. Azt minősítené sehonnai bitang embernek, ki most, ha kell, élni nem mer: kinek drágább rongy kényelme, mint a haza becsülete!

Barátaim, Dabasiak! Nem elég ma csak emlegetni, tudni is kell jól szeretni, tudni bölcsen, e hazát. Szeretni pedig annyit: odaadni magunkat, erőnket, fáradságunkat, tudásunkat, nemzetnek, hazának, országunk felemelkedésének! A márciusi ifjak, a haza bölcsé, a legnagyobb magyar, erre buzdítanak, erre indítanak!

*„Akkor az érteni tudók ragyogni fognak, mint a fénylő égbolt,
s akik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön-örökké,
miként a csillagok.” (Dán 12,3)*

Emlékezés

ZLINSZKY JÁNOS PROFESSZOR ÚRRA

Dániel könyvének a végső időkről szóló prófécija költői nyelven adja tudtunkra, milyen helyet szánt az Úr azoknak, akik életükben elkötelezetten keresik és hirdetik az Ő igazságát. Mi, akik Zlinszky János professzor úr tanítványai lehettünk, könnyen órá ismerünk a jövődőlésben. „Érteni tudó” ember, aki a múlt és a jelen tényei mögött a gyakran nem nyilvánvaló, a dolgok mélyén rejlő igazságot, s annak összefüggéseit kutatta. S „igazságra tanított sokakat”: egykor ügyvédként ügyvédjelöltjeit a jog gyakorlati művelésére; a Piarista Gimnázium, saját egykori középiskolája végzős diákjait a jogrend alapvető ismereteire; s joghallgatók generációit a római jog és a jogtörténet máig ható tanulságaira, a jogász hivatás erkölcsi alapjaira. Tanított, mert életét átjárta a meggyőződés, hogy a fölismeret igazság kötelez, s a megszerzett tudás

annyit ér, amennyit mások szolgálatába állítanak, önzetlenül továbbadnak belőle.

Tudós és tanár. Fiatalkorától erre a hivatásra készült. S bár kibontakozását már kezdetben elszegni igyekeztek, a katedrától kényszerűen távol, a jogalkalmazás különböző területein töltött évtizedekben is szakadatlanul gyűjtötte a tudást és tapasztalatot, hogy legyen mit továbbadnia. Mikor évtizedek múltán visszatért eredeti hivatásához, a jog mindennapi valóságának ismerete különös megalapozást adott tudományos és oktatói munkájához. A jog tudományának bármely ágazatát tanította, mondandóját mindig az életből vett példákkal tette szemléletessé: az ókori római remekjogászokhoz híven, gyakran a kisemberek – saját praxisából is ismert – ügyes-bajos eseteivel.

Előadásai azonban nemcsak ezért voltak életpéldák. Hanem azért is, mert valóban élte, amit tanított. A bonus et diligens pater familias, a jó és gondos családapá ókori római jogi mércéje szemünk előtt elevenedett meg a katedrán. Mikor Ulpianusnak a jogász hivatásról szóló örök érvényű szavait hallottuk tőle, rögtön éreztük, ő maga is az igazságosságot műveli, s igaz, nem pedig képmutató böl-

csességre törekedvén keresi a jó és méltányos ismeretét.

Különös kegyelme a Gondviselésnek, hogy a Katolikus Egyetem Jogi Karának megszervezéséhez már egy e szellemben megélt jogász pályát életbölcsességével kezdetét hozta. Mi, akik első évesként nyertünk felvételt az induló fakultásra, kezdetől tanúi, sőt részesei lehettünk az embert próbáló feladatnak. Anyagi nehézségek örvényei között, politikai ellenszélben kellett hajóznia, de nem volt kétséges: jogász hivatásának fő műve, hogy olyan intézmény fundamentumait rakja le, ahol a jog tudományát a keresztény erkölcsi elvek és társadalmi tanítás alapján állva művelik és oktatják.

Ezt az universitást kezdetől élő szeretetközösségként alakította ki. Emlékszem a késődélutáni teázásokra, amelyeken – alkotmánybírói és dékáni feladatai mellett is – időt szakított arra, hogy az évfolyam minden csoportjával bensőséges légkörben is elbeszélgessen. Ezek a találkozások, ahogy sok későbbi is, részéről egyben mindig a megelőlegezett bizalom kinyilvánításai is voltak. Feladatot adott, gyakran nem is egyszerűt, amely teljes odafigyelést, belső elköteleződést kívánt. De egyúttal esélyt kínált növekedésünkre, önmagunk kibontakoztatására is. Gyakran idézte az Írást: „Sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak” (Mt 22,14). Ki-ki igyekezett hát a megelőlegezett bizalmat legalább utólag megszolgálni.

Számtalanszor tapasztaltuk nagyvonalúságát, ha külföldi konferenciáról, ösztöndíj-lehetőségről, publikáció közzétételéről, szakmai fejlődésünkről volt szó. Ilyenkor „jó, tömött, megrázott és *túlsorduló mértékkel*” (Lk 6,38) mért, szerény képességeinkben is meglátva a kibontakozás ígéletét, mert hittel vallotta:

„a növekedést az Isten adja” (1Kor 3,6). S akik közülünk rátették kezüket az eke szarvára, valóban érezhették, hogy munkájukat atyai, jóindulatú odafigyeléssel kíséri. Alkotói szabadságunkat soha el nem vonva, elképzeléseit soha ránk nem erőltetve, de bátorítva s támogatva, mikor szekerünk el-elakadt, adott újabb és újabb lendületet.

A római jog korokon átívelő tanulságain túl, legfőbb útravalónkat a jogász hivatás erkölcsi követelményeiről szóló tanításából meríthettük. Életét az Isten által szívünkbe írt törvény irányította: miként az Írás mondja, őrizte azokat szívében, eszébe véste gyermekeinek és tanítványainak, hirdette őket otthon és útközben, mikor lefeküdt és mikor felkelt (MTörv 6,6-7). Épp ezért volt hiteles és magával ragadó, mikor a hit, remény, szeretet hármásáról, az okosság, a mértékletesség, a türelem, vagy épp az irgalmasság erényéről, s ezeknek a jogász számára való jelentőségéről

beszélt tömött padosorokban ülő hallgató-ságának.

Példát adott hűségéből. Hűségéből hitves és család iránt, mikor ember feletti munkaterhe mellett is övéire minőségi időt szánó, szerető férj és családapa maradt. Hűségéből az ősök és mesterek iránt, mikor szellemi hagyatékukat felkutatta, megőrizte és közzétette. S hűségéből hivatása, az igazság keresése és tanítása, a jogrend és a társadalom szolgálata iránt, amelyet minden körülmények között alapfeladatának tartott.

Példát adott alázatosságból, mikor tanítványai eredményeit őszintén elismerte, vagy akkor, mikor dékánként is összeszedte a Kar egy-egy szögletében eldobott cigarettacsikkeket. Ennek nagyobb hatása volt lelkünkben, mintha szemrehányást tett volna nekünk.

Példát adott bátorságból, midőn számtalanszor megküzdött a Kar indulását elszegni akaró erőkkal, vagy akkor, mikor

olyan téveszmékkel, jogszabályokkal vagy hatósági döntésekkel szemben emelte fel szavát, amelyek aláásták volna az Isten által saját képmására teremtett, szeretett és megváltott ember eredendő szabadságát, méltóságát, vagy épp felelősségét.

Tette mindezt annak az embernek a derűjével, aki önmagának, önmaga érdekeinek már réges-rég meghalt, s életét Krisztus követése tölti be.

Az Üdvözítő, akinek küldetésében járt, most elhívta, mint „hűséges, derék szolgálót”. Immár bemehet „ura örömébe” (Mt 25,21).

Hiszem, hogy családja, tanítványai és kollégái, akik a Katolikus Egyetem küldetését magukénak vallják, hatalmas pártfogót nyertek benne mennyei születésnapján.

Dicsőség és hála légyen az Istennek körünkben eltöltött éveierért, műveiért és szeretetéért!

*Komáromi László,
a PPKE JÁK dékánhelyettese*

Az első szabad alkotmánybíróság eskütétele